

SANANEN VUOKSEN RANTAMIEN PAIKANNIMISTÄ

Uittokallio

Jo aikaisemmin mainitun v. 1857 tapahtuneen Vuoksen laskun jälkeen hiljeni Tiurin-kylän kohdalla ennen mahtava Vuoksen uoma hiljaiseksi sisäjärveksi, jossa rantalietteet ja jyrkemmillä rannoilla kauas kuivalle maalle jääneet rantapenkereet vain jäivät kertomaan sen entisestä suuruudesta. Näille rantamille, niemille, saarille ja salmille oli kullekin muovautuneet omat kansanomaiset nimensä. Vanhemmalle polvellehan nuo ovat tuiki tuttuja, mutta nuoremmat eivät niistä paljoakaan muista. Siksi lähdemmekin nyt pienelle kierrokselle.

Pysähdymme Ylä-Vuoksella Kasniemen, tuon kapean ja pitkän kissanhäntää muistuttavan niemen päähän, jonka vain kapea salmi, Kasniemen kanava eroittaa idän puoleisesta mantereesta Oriniemestä. Etelään katsottaessa aukeaa laaja Torhon selkä. Oikealla ehkä 3-4 km:n päässä näkyy Vuoksenrannan pitäjään kuuluva Kankaanranta. Siitä alkavat tiurilaisille tutut Härkkorven, Lehm'lahen ja Kasniemen viljavat lietteet. Kasniemestä vasemmalle jäävät Humalaisten kyläläisille kuuluneet Orniemen ja Ojansuun lietteet. Kääntyessämme nyt pohjoiseen, aukeaa eteemme Orniemselkä. Siinä on vasemmalla Kokolahen, Hiiluviin, Möyryn, Kesosen rannan ja Mömmöniemen lietteet. Oikealla rannalla taas on Orniemi samannimisine kallioineen. Savilahen, Välikankaan, Olkapäänniemen, Rötjän, Riv-ojan ja Siikoniemen lietteet.

Näistä edelleen on Räisälän kylän maihin kuuluva Nasarlahden selkä. Välikankaan ja Olkapäänniemen kohdalle jää järven keskelle Korkeasaari ja Kaunissaari, sekä pari kolme pienempää luotoa. Seuratessa vanhan virran uoma, on käännäyttävä Oriniemen päästä itään ja vastaan tulee Tiurniemi. Oikealla on Tiurniemen saariryhmä, jossa tunnettu venemestari Heikki Miettinen kalasteli ja

uudistilaansa viljeli. Eräs saarista oli Rukkasenpeukalo, puutavarayhtiöiden varastoalue. Tultuamme Tiurniemen virrasta alas, olemme Lammisaaren selällä, jonka rannoilla on taas samannimiset lietteet Terravalkamoineen, Kuusikkoniemineen ja Puksun rantoineen.

Lammisaaren selän pohjoislahdesta alkaakin Tiurinkosken kuivunut uoma. Siinä on ensimmäisen kosken paikka, Pusanjuva. Kauempana oikealla on Simonkonnun kaunis rantapenger. Tiurinkosken oikealla rannalla onkin sitten jo usein mainitun muinaislinnan jäännökset. Linnasaari, kosken alapuolella joudumme niin sanotulle Keski-Vuokselle. Eteemme aukeavat Puukan ja Rusilan kapeat selät. Oikealle jäi Kiisinkoski, joka aikoinaan oli erottanut Kohtsaaren mantereesta. Vasemmalla on Sippolan, Sallisen, Puukan, Munnilan ja Rusilan rannat, Kalmoin virta, Karhisen ja Poikosen rannat. Näin olemmekin tulleet jo Koluniemeen, jossa vedet ovat aikoinaan katkaisseet Vuoksenharjun. Koluniemestä edelleen virransuuntaan kulkiessamme jäävät oikealle Vasikkasaari, Nälkäsaari, Ruunasaari ja Pörhölahti sekä Haitsaari. Hornin Oton asunta-alue. Vastapäätä on Inksaari, Vehkalahti, Surmaniemi, Selkäluoto, Vennäi-niemi ja Kaijoilahti. Kun käymme vielä Kivikkosaarella, olemmekin kiertäneet Nuotkovan selän. Lähdemme taas kohti pohjoista. Joudumme ensiksikin Uittokallion kapeikkoon, siitä Napulinselälle. Jos menemme vasemmalle, ohitse Liisan Liksamon, Napulinniemen, Tiurin n.s:n urheilukentän, joudumme Napulinlahteen ja Henttilän rantaan ja Säk'kallion lietteelle. Oikealle puolelle jäivät taas Ahosaaren jatkona Poikosiin valkama, Simonniemen lahti, Pitkä rivi ja Hannan-Mert'lavasaaren lahti. Keskellä selkää on vielä Hiekkarannansaari.

Matkaa jatkaessa tulemme Joensuusaaren ja Hiekkarannansaaren väliselle salmelle ja eteemme aukeaa Aholan selkä. Vasemmalla näkyy Vuoksenharjun korkeat männikkörinteet. Sen vierellä on Pitkäluoto, Lavansaari ja Hiekkaniemi, Kynsjärvenojan suu ja Kaivannon niemi. Oikealla rannalla on taas Päivöinlahti, Konnitsan joensuu, Joensuun lietteet ja Mertaniemi. Edelleen Harjupellon ranta, Jurkkalan ranta, Kirvesapajan niemi, josta avautuu taas Riitaniityn selkä. Sen oikealla puolella on Niemen lampi, Niemenlietteet, Riitaniityn ranta, Ukkolankorven ja Tikankorven rannat, pieni ja suuri Vilskaluoto, Rysäkallio, Ukonluoto ja Purisevan liete. Vasemmalle jäävät Leht'saari, Ritasaari, Kalliosaari, Niemen kalliosaari ja Ojaluoto. Näin olemmekin tulleet Purisevaan, josta lähtee kaksi haaraa, toinen Ahvenisen kosken, toinen Tuulaskosken kautta laskevat, päätyen molemmat tiet Laatokkaan. Mutta tähän ei enään kuulukaan kiertomatkamme ohjelmaan.

Hyvä lukijani. Olen mielikuvissani kuljettanut Sinua sitä jo hiljentynyttä Vuoksen reittiä kotiky-
lämme, Tiurin kohdalla, missä aikoinaan on kulkenut yksi sen ajan valtateitä, sekä kuvannut lyhyesti ja puutteellisestikin sitä elämää ja luontoa mikä siellä ennen sotia vilkkaana näitä, meille niin tuttuja ja rakkaita rantoja elävöitti. Niissä emme sotiemme seurauksena menettäneet vain kotia ja koti-seutua, isiemme perintömaata ja kaikkia niitä arvoja, mitä näihin nimityksiin sisältyy, vaan me menetimme paljon enemmän: Me menetimme korvaamattoman Karjalamme.

Simo Lallukka